

Eesti kirurgias läbi aegade II

Väino Sinisalu – Eesti Arst

Eesti kirurgias läbi aegade II. Koostanud Vello Padrik. Tartu, 2017, 360 lk.

Kolleeg Vello Padriku koostatud ja 2016. aastal avaldatud raamat Eesti kirurgia ajaloost osutus väga populaarseks ja kolleegide poolt hinnatuks. See viis mõttele koostada raamatule järg, et käsitleda ka anestesioloogia, silmakirurgia, kõrva-nina-kurguhaiguste, südame- ja lastekirurgia ning näo-lõualuukirurgia alal töötanud kolleegide ning raamatu esimesest osast välja jäänud seniorkirurgide tegemisi. Vello Padriku aktiivseks abiliseks selles töös oli kolleeg Teet Lainevee.

Raamatus on dr Ilo Käbini koostatud esinduslik ülevaade kirurgia ajaloost Eestis aastatest 1802–1940, mis esimesena ilmus rootsikeelses meditsiiniajaloo ajakirjas 1986. aastal. Omaette peatükkides on käsitletud Tartu ülikoolis töötanud kirurgide-õppejõudude ning ülikooli kirurgiakliinikute ja -kateedrite juhatajate tegevust.

Artiklite formaat ja ülesehitus on varieeruv. On kirjandusallikate põhjal koostatud ülevaateid kirurgia ajaloost Tartu ülikoolis ja Eestis töötanud kirurgidest, on kolleegide memuaare oma õpetajatest ja kaastöötajatest, on kolleegide eneste kirja pandud ülevaateid oma tegemistest. Saatesõna raamatule on kirjutanud literaat Hando Runnel, omaette peatükis on erinevate elualade esindajad pannud kirja mälestusi oma kokkupuudetest kirurgidega.

Selliste erineva sisu ja ülesehitusega artiklite kokku koondamine ei kahanda sugugi teose väärtust, vaid pigem avab meie kirurgia ja kirurgide elu ja tegevuse inimliku nurga alt, annab rangetele ajaloolistele faktidele emotsionaalse värvingu, muudab raamatu hästi loetavaks.

Meditsiinieetika õpik

Andres Soosaar. Meditsiinieetika. Tartu, 2016, 405 lk.

Andres Soosaare koostatud meditsiinieetika õpiku esmaväljaanne ilmus e-raamatuna 2014. aastal. Trükitväljaanne kordab autori sõnul suuresti varasemat e-versioonis avaldatud õpikut, andes asjakohase ülevaate meditsiinieetika teoreetiliste aluste ja üldküsimumste arenguaspektidest.

Peatükis „Sissejuhatus meditsiinieetikasse“ on arutletud teemal, mis on meditsiinieetika, milline on selle seos tõendus põhise meditsiini kontseptsiooniga, seos patsiendi informeeritud nõusolekuga ja milline on meditsiinieetika seos teiste humanitaarvaldkondadega.

Raamatu järgnevates peatükkides on vaadeldud kliinilise eetika, rahvatervise eetika ja meditsiiniuuringute etikaga seonduvaid probleeme. Autor rõhutab, et pool sajandit tagasi alguse saanud meditsiinieetika hoogne areng ei näita ka tänapäeval vaibumise märke, selle arengut iseloomustavad ka muutused selle sisus. Kui veel mõnikümmend aastat tagasi olid selle distsipliini tähelepanu keskpunktis üksikisiku õigused, isikuautonoomia ja informeeritud nõusoleku universaalne rakendamine, siis nüüd otsitakse uut tasakaalupunkti ka üksikisiku vabaduste ja ühiskonna tervishoidu puudutavate huvide ja võimaluste vahel.

Raamatu lõpus on toodud lisad: Hippokratese vanne, Maailma Arstide Liidu (WMA) Genfi deklaratsioon, arstiõppe lõpetanute arstivanne, WMA rahvusvahelise meditsiinieetika koodeks, 2008. aastal Eesti Arstide Liidu üldkogul vastu võetud Eesti arstieetika koodeks, WMA Lissaboni deklaratsioon patsiendi õigustest, Euroopa Nõukogu konventsioon inimõiguste ja inimväärkuse kaitsest bioloogia ja arstiteaduse rakendamisel ning hulk teisi rahvusvaheliste regulatsioonide tekste inimõiguste ja meditsiini seostest.

